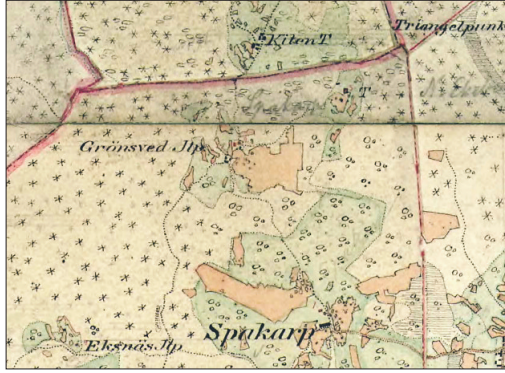

Boris Staf har satt sig på trappan in till torpstugan Grönsved, en trappa som han har trampat många gånger en gång i tiden.

Den gamla häradskartan visar riktigt detaljerat hur det såg ut vid Grönsved och Spakarp under 1870-talet.

En grindstolpe står kvar som ett minne av äldre tider vid Grönsved.

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

På grund av det rådande läget med COVID-19 kan vi inte garantera att all information är uppdaterad och aktuell.

Östgotadagarna

Flera evenemang kan finnas på www.ostgotadagarna.se.

Öppet hus

Vi har öppet på Farmors kafferi! På gården finns höns och hästar att titta på och försäljning av hantverk. Vi håller också öppet i våra museer. Titta på hästvagnar, lokomobilerna och snickerimuseet.

Tid: 09-04 - 09-05, kl 10-16.

Plats: Hesters gård.

Vilda western på gården

Kom hit och prova rida i westernsadel med cowboyhjälm, fånga tjuren med lasso, kasta hästsko, ät cowboy-lunch över öppen eld och handla i gårdsbutiken. Förhoppningsvis blir det även riduppvisningar men det återkommer vi om på hemsidan och Facebook-sidan.

Tid: 09-04 - 09-05, kl 10-17.

Plats: Bärback lillgård.

Öppen ateljé och verkstad

Under besöket, i butiken och verkstaden har du möjlighet att titta och prova smycken i lugn och ro. Du kan även beställa smycken efter egen önskan och formgivning eller så kommer vi gemensamt fram till en modell.

Tid: 09-04 - 09-05, kl 10-17.

Plats: Konsthantverk, Blåviksvägen 19.

Hembygdsgården är öppen

Brödbak i vedeldad stenugn. Försäljning av ekologiska grönsaker. Kaffeservering. Nybyggd museilada invigs söndagen 5/9, kl 13 av Landshövding Carl Fredrik Graf.

Tid: 09-04 - 09-05, kl 13-17.

Plats: Hembygdsgården Hybbeln, Åsbo.

Bakluckeloppis med biltema

Tid: 09-07, kl 18-20.

Plats: Folkets hus, Boxholm.

Svamputflykt

Kunniga svampkännaren Mikael Hagström lär dig mer om svamparna vi hittar i skog och mark. Föranmälan till miljökontoret krävs, miljo@mjlby.se eller 0142-850 00. Begränsat antal platser. Invänta bekräftelse på att anmälan är mottagen.

Tid: 09-11, kl 10. Plats: Samling på parkeringen vid Blåviks kyrka.

Maila ditt evenemang till redaktionen@lanstidningen.se senast Fredag veckan innan införande.

Boris växte upp i torpstugan Grönsved

En uppväxt med jordkällare, vattenkälla i skogen och lång skolväg

BOXHOLM (LT)

Det finns en norsk programserie som heter "Där ingen skulle tro att någon kunde bo", och att följa med Boris Staf till Grönsved, platsen där han växte upp, ger associationer till den norska TV-serien. Någon väg fanns inte den sista biten fram till Grönsved vid den tiden, och till skolan i Björke var det flera kilometer. Ibland fick Boris pulsa i djup snö och i mörker till skolan.

Boris Staf på Dalagatan i Boxholm är en känd gestalt i samhället. Alltid oblyg, glad och pratsam och så är han ju en stor samlare av gamla saker. Mindre känt är nog Boris bakgrund, det vill säga hans uppväxt i torpstugan Grönsved under Spakarp. Den låg ensamt med långa avstånd till grannar, och ungefär 15 kilometer sydost om Boxholm. Boris får frågan om han kan tänka sig ett besök tillsammans med Länstidningen vid Grönsved och det slutar med att vi sätter oss i bilen med en gång. Strax efter att vi passerat norra spetsen av sjön Förlängan så berättar Boris att "här in i skogen transporterades bo-haget till Grönsved när vi flyttade dit". Från Grönsved var det runt 800 meter till närmaste väg, men där Boris pekar var det i alla fall röjt så att det gick att komma in med en häst och vagn. "Det var som en dålig traktorstig" säger Boris.

Idag sitter en minnesskylt vid Grönsved där det står "GRÖNSVED, brukad till år 1947". Men det är ju en sanning med modifikation för 1948 flyttade familjen Staf in i Grönsved. Det var Åhre, Inga Karin, och sonen Boris Staf, och så föddes sonen Berndt samma år.

Familjen flyttade till Grönsved från Patorp utanför Ulrika. Till Spakarp flyttade samtidigt Hilmer och Alice Staf - det var Boris farfar och farmor - samt Boris farbror Karl-Yngve. Skogen under Spakarp ägdes av Olle Larsson, och Boris far kom att bli

skogsarbetare åt Olle. I Grönsved utökades familjen med Birgitta som föddes 1949 och Bengt-Inge 1951.

Fram till 1955 bodde familjen Staf i Grönsved. Boris sätter sig på den gamla farstruttrappan och berättar att först då man kom in i stugan så fanns där en farstu och omedelbart till höger fanns en trappa upp till en öppen vind. På undervåningen fanns ett kök och ett finrum med en vitkaklad eldstad. Kylskåp fanns förstås inte men det fanns ett skafferier som man kunde gå in i, det var en utbyggnad som gjorts med ett papptak.

– Elektriskt lyse hade vi faktiskt, men det fungerade ju sällan här i skogen, säger Boris och ler.

Skolvägen var lång för Boris. Först fick han gå cirka 800 meter på en stig genom skogen till Spakarp, och därifrån kunde han cykla 3,5 kilometer fram till Persmålen vid Ulrikavägen för att därifrån åka bil de resterande 3,7 kilometrarna till skolan som låg i Björke. Men ibland missade Boris skolbilen, vägen genom skogen var ju ofta usel och ibland var det en massa snö att pulsa i. På frågan om Boris hade någon ficklampa för att hitta genom skogen när det var kolmörkt så blir han fundersam.

– Nä, jag minns faktiskt inte, säger Boris och lägger pannan i djupa veck. Men mörkrädd har jag inte varit i hela mitt liv.

Drygt 100 meter sydväst om torpstugan visar Boris resterna av jordkällaren. Den är fortfarande i hyfsat bra skick, men strax intill finns rester av något som förbryllat Boris mycket. Det är som en stenlagd källargrund, men efter en titt hos Riksantikvarieämbetets fornsök så är detta rester efter ännu en jordkällare.

Här låg det en grisastia säger Boris plötsligt. Boris vill minnas att familjen hade en gris den första tiden i Grönsved, även om man kan förstå om minnena är diffusa. Ladugården var borta redan då Boris var barn så den har han inget minne av. Men mycket av stengrunden finns kvar och

Brukad till år 1947 står det på minnesskylten vid Grönsved, men det är ju lite förvillande. Bättre hade nog varit att det stått "sist boende". Familjen Staf bodde ju i Grönsved från 1948-1955, men familjefadern Åhre Staf arbetade i skogen.

Boris undrar hur människorna bar sig åt. Stenarna är jämna, fina och enorma, men knappast något man flyttade hur som helst.

Något vatten i stugan fanns förstås inte, men det fanns en gårdspump intill ett kärr, men Boris menar att vattnet möjligen gick att använda för att tvätta med, men det gick inte att dricka.

– Så pappa hämtade vatten i en stenlagd källa ungefär 300 meter borta i skogen. Där var det kristallklart vatten så därifrån hämtade far vatten i krukor.

Kanske var denna källa gjord till torpet Kilarp som legat ungefär 400 meter norr om Grönsved.

På frågan hur det kom hemmat till familjen i Grönsved så svarar Boris att "det ordnade pappa". Han hade en motorcykel, men den parkerade han en bit borta i skogen, det fanns ju ingen väg sista biten fram till Grönsved. Så fadern byggde ett skjul till motorcykeln i skogen. Inköp gjordes i affären i Danielshammar eller i Björke.

Några lekkamrater fanns ju inte vid den tiden i de glest befolkade skogarna kring Grönsved, men de fyra syskonen var ju ganska jämgamla, de var ju födda inom 5,5 år.

– Vi plockade grodyngel i en damm där borta säger Boris och pekar. Och där borta kunde man hitta salamander.

Boris tror att det var 1954 som pappa Åhre Staf fick arbete på Boxholms AB, och 1955 gick flytten till den gamla arbetarbostaden Gamla Bredgård. Då fick Boris plötsligt bara 100 meter till skolan. Men Boris menar att själva boendet egentligen var sämre där än i Grönsved. Då var det plötsligt sex personer i ett rum och kök, men Boris minns inte att det var trångt, men han säger att "man var ju aldrig inne. Man var ute och lekte jämnt".

År 1958 flyttade familjen till ett betydligt modernare boende, nämligen till en av serievillorna i Fällhagen. Boris berättar att det var samma år som brodern Berndt drunknade genom en olyckshändelse på sågdammen, bara tio år gammal.

Familjen Staf behöll Grönsved som fritidshus så länge Åhre Staf jagade vid Spakarp. Boris fick redan som fjortonåring - alltså 1960 - anställning som skogsarbetare åt Olle Larsson som ju ägde marken vid Spakarp. Det blev arbete med bågsåg och yxa, men 1961 köpte Boris en motor-såg. Den inhandlades av Ivar

Frostling och kostade 1300 kronor vilket Boris menar var enormt mycket pengar vid den tiden, inte minst för en femtonåring. Boris säger att han betalade 600 kronor kontant och resten på avbetalning. – Då fanns inget motorsågkörkort! Och inga hörselskydd, hjälm, eller andra skydd heller, säger Boris och ler.

När Boris började arbeta i skogen åt markägaren Olle Larsson så röjde Boris vägen fram till Grönsved, det är ju något av ödets ironi. Så när Boris blivit 18 år och skaffat körkort så kunde han ta bilen fram till Grönsved.

Fortfarande besöker Boris Staf Grönsved ibland, minnena från platsen finns ju kvar förstås och han har ju sina svampställen runt omkring. När torpet Grönsved uppfördes är okänt men det finns med i Malexanders husförhörsbok för år 1826 i alla fall, då bodde Petter Carlsson och Stina Persdotter på platsen. När stugan revs kan Boris inte svara på säkert, kanske var det under andra halvan av 1960-talet.

Text och bild:
KLAS JOHANSSON